

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 15 лепта

Уређује ОДБОР

БРОЈ 15 лепта

О ВАНРЕДНИМ КРЕДИТИМА

Извод из говора Министра Народне Привреде г. Дра Велизара Јанковића

У свом дугом говору дао је одговор посланицима из опозиције на њихове приговоре и изјавио да хоће да баци још више светлости на финансијска питања, како би пре решења сваки посланик имао пуну слику о нашој финансијској ситуацији и примио пуну одговорност за свој вотум. Противно тврђењу опозиције да Финансијски Одбор није добио довољно обавештења, износи да су та обавештења дата, као: усмени експозе о општој финансијској ситуацији и о америчком авансу; детаљне информације и рачунске таблице штампане су у Завршном Рачуну за 1916. годину; дати су аутографисани табеларни прегледи о расходима у 1917. години и о распореду и утрошку америчког аванса. Аутографисан је извештај Парламентарног Одбора и дата су сва усмена обавештења на питања које је Финансијски Одбор тражио, сем оних на која се из техничких разлога није могло одговорити.

Односно контроле финансијске вели, да је она свакако сада јача но што је раније била. Парламент највише интересује политичка парламентарна контрола у виду буџета, Завршног Рачуна, Парламентарног Одбора. Али је буџет данас немогуће изградити, јер фале основни елементи: завршни рачуни за последње три године. И иначе сваки буџет који би се сад изradio за прилике у

изгнанству постао би потпуно неупотребљив оног момента кад дођемо у земљу. Тада ће се појавити сасвим другачије потребе чији се ни карактер ни величина издатка не могу сада предвидети. Уствари и данашњи глобални кредити троше се у две петине износа по распореду буџета из 1913. године, који по закону и данас важи за личне издатке. Остали, ван буџетски издаци, врше се по решењу Министарског Савета уз учешће Парламентарног Одбора. И у Француској, и ако је код куће, финансирано се глобалним кредитима. И Француска је први пут после три године данас добила буџет. Али и у Француској и данас као и у Англиској буџет обухвата само један мали део државних издатака, а оне велике ратне суме троше се тамо у виду ванредних кредита глобалних. Друго средство парламентарне контроле: Завршни рачун, Србија је добила ове године и он ће послужити посланицима као и страним повериоцима — Савезницима — као јака и озбиљна контрола нашег финансирања. Парламентарни Одбор допуњује ту контролу над трошењем ванредних кредита. Само Парламентарни Одбор треба реформисати, јер се он због неодређености законске — деградације, присвајајући функције Владе и Главне Контроле и прелазећи право Народне Скупштине. Он треба да се ограничи на сарадњу

с Владом у распоређивању кредита, а не може имати право решавања, право вета и право да одобрава исплате. На послетку он је спор, јер је прорачун из 1917. годину одобрио тек 26. априла. Односно поверљивих фондова, одговара опозицији, да њих није установила ова Влада, него да су они делом установљени законом о рачуноводству изаконом о ванредним кредитима, а делом решењем прошле коалиционе владе. Контрола над њима припада по закону само Министру Председнику.

Одбија приговор, да у Министарству Финансија влада неред, јер се то ничим није утврдило. Напротив, као доказ реде и уређења послужиле данас изведена централизирана благајничке службе, вођење засебних рачуна за стране монете, банкарска организација чеховске радње, ажурна евиденција депоа у иностранству и т. д., чега раније није било.

Што се тиче хитности закона о кредитима изјављује да је она утврђена самим законом о пословном реду који тражи, да финансијски одбор најбрже има поднети свој извештај. И док је прошли кредит под коалицијом био свршен у Одбору за два дана, данас је Одбору требало готово читавих месец дана. Хитност кредита намеће се и самом ситуацијом, јер неутрошених кредита има свега још највише за два месеца. Али та хитност постала је још много већа кад је америчка Влада затражила, да се досадање краткорочне обвезнице, по којима смо примали по-

зајмице, евентуално могу претворити у дугорочне. Због те конверзије допуњен је текст првобитног о кредитима како би Влада добила право да овлашћује, до сада није имала. Хитност је ова била у толико већа, што су досадања америчка средства била исцрпљена. Затим објашњава да то овлашћење није било згодно тражити засебним законом, јер би се и у томе закону морао тражити одговарајући кредит. Он, међутим, за досадање америчке авансе и најнужније будуће, изнео би око 70.000.000 динара.

А како још неутрошених кредита има свега још око 40 милиона динара и како је опозиција изјавила да овој Влади не да никаквих нових кредита, то и такав засебан закон не би решио питање.

Влада је међутим свечинила да до средстава из Америке дође и док она не дагнута помоћ која се у Србију не буде могла задржати. Госп. Др. Милан Марковић рекао је да жали и осуђује застој у слању помоћи у Србију. Али како би тек требало жалити и осуђивати онај велики застој од годину и по дана, за време коалиције, када се помоћ у Србију слала за годину дана онолика, колико ова данашња Влада шаље за месец дана? Кредити су врло хитни и новац је потребан не овој Влади него Србији оној у окупу у земљи и оној под оружјем у Солуну. Зато је дужност опозиције да или уз резерву критике овој Влади пусти кредите или да и сама уђе у Владу коалициону,

не постављајући већни немогуће услове.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Лондон, 25. — Немачка штампа почела је нову кампању у корист мира. И поред деманција Ваипкана, немачки листови стално говоре, да ће Папа учинити нов корак у корист мира.

Париз, 25. — Председник француске владе г. Клемансо примио је представништво аустријског становништва у Аустро-Угарској и изразио му је најтоплије жеље за ослобођење тих народа. Кроз неколико дана одржаће се у Паризу конгрес представника потлачених народа.

Атина, 25. — К. Калкманос отпутовао је за Лондон. Он ће бити постављен за представника Грчке на енглеском двору.

Париз, 25. — Господар Клемансо и Пашон изложили су комисији за спољне послове разне покушаје аустријске дипломатије у вези са писмом цара Карла.

БУГАРСКА И ТУРСКА

Откуда заостреност односа

Цирих, 25. априла Осврћући се на тражење немачких листова, да Бугарска пошаље на западни фронт један део своје војске, софијски Мир пише: да појава једног новог фактора на македонском фронту не дозвољава бугарским војним чиниоцима да олако узму и испусте из вида тако важно питање, нити да одвајају ма и најмањи део од своје војне снаге.

У осталом — вели даље лист — садашњи дипломатски положај Бугарске забрањује да њене снаге буду употребљене ради интереса који нису чисто бугарски.

ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ПО ПОДНЕ

ПРЕТПЛАТА ИЗНОС:

Месечно 4-50 драхме, тромесечно 13-50 драхми, годишње 54 драхми.

РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЂАЈУ

Стан уредништва:

улица Краља Петра бр. 70.

Услед оваквог држања Бугара наступила је већа заостреност турско-бугарских односа. Сви савезници Бугарске стоје на гледишту, да њени успеси, у колико их има, у ствари нису њени, него резултат немачких напора и да је Бугарска дужна да и од своје стране уложи све за заједничку ствар. Међутим Бугарска би хтела и да добије и да се не жртвује.

КАРЛОВО ПИСМО

Прави аутор

Цирих, 25. априла Дајте Тагес Цајтунг пише: Прави аутор писма цара Карла јесте граф Полцер, који је, у више махова, вишпирисао рад суверена. Он је главни подстрек за амнестију чешких првака. Он је такође тајно интригирао противу савеза са Немачком.

Благодарећи његовом утицају, појавили су се многи неспоразуми између цара и Чернина. Пољаци су успели да придобију за себе Полцера, који их је заштићивао код суверена. Као резултат тога појавило се обећање цара Карла о успостављању границе Шолма, обећање које се потпу-

но противило политици графа Чернина.

Унутрашња забављања Од пре неколико дана немачки листови објављују подробне извештаје о политичкој ситуацији у Аустрији. Према тим извештајима, у свима круговима монархије влада велика узружаност, која је изазвана двобојем између Чернина и Клемансоа и открићима која су му следовала, што је с друге стране довело до непријатељских манифестација противу цара Карла.

Један баварски лист објавио је крупним словима, да је др. Хаузер, прелат за Горњу Аустрију, приликом посете код Чернина и Сајдлера, молио ова два државника да убеди цара да ће верност немачког народа према Аустрији бити озбиљно компромитована, ако се не спречи утицај бурбонских принципа на двор. То исто говорио је и шеф националистичке немачке групе др. Валднер.

Извесно је да је ова кампања упућена противу цара Зите, коју пангерманистички аустријски кругови чине одговорном за архивну политику немачког становништва противу немачке политике.

НЕПРИЈАТЕЉСКА ЗЛОЧИНСТВА

Из најновије анкете Дра Рајса

Господин Др. Рајс, наш познати пријатељ, довршио је своју стручну анкету о повредама међународног права и ратних конвенција од стране наших непријатеља на овоме фронту. Пошто је помоћу наших Савезника храбра наша војска ослободила један део Македоније, као и варош Битољ, Др. Рајс је, заједно са војском, улазио у ослобођена места и ту одмах, на лицу места, вршио испитивања заосталих

становника. Таквим начином, а користећи се и свима документима која су му стављена на расположење, испитујући лично заробљенике, бегунце, и наше и бугарске, избеглице итд., Др. Рајс је могао доћи до значајних резултата о томе шта су све наши непријатељи починили у нашој освојеној земљи: на територији која је ослобођена, као и у Србији која је још под привременом влашћу наших непријате-

КАРТЕ ИЗ СРБИЈЕ

- У Команди Места у Солуну имају карте из Србије:
- Александар Милојевић, тумач од Ваје Милојевићке из Београда.
- Александар Стојановић, артиљеријски мајор од Милице Б. Милић, (место непознато).
- Александар Стаменковић, артиљеријски п. поручник од Јордана Стаменковића из Врање.
- Андра Петковић, капет. судија од Милице Николајевић из Београда.
- Александар Борђевић, од Александра Викторовића из Крушевца.
- Богдан Јовановић, капетан од Манасија Танасковића из Лапова—Рача.
- Вељко Петровић, коњички официр од Олге Петровић учитељице из Шапца.
- Влада С. Николић, капетан од Даринке В. Николић из Београда.
- Војислав Д. Петровић, поручник од Селимира Борђевића из Бруноша-Чешка.
- Војислав Живковић, коњички п. поручник од брата Влатка из Дебрецина — Маџарска.
- Код Душана Бачаревића, 2—2, п. бр. 48 имају карте из Србије:
- Јевта Поповић, од зета Гаје Лекића из Богutowца.
- Новица Корићанац од Божидара Николића из Богutowца.
- Милорад Ковачевић, од оца Сретена из Богutowца.
- Стеван Петровић има карту од кћери Десанке (место непознато).
- Код Милутина Прокића, Делегација, п. бр. 801.
- Михајло М. Медић, (фотографију) од мајке Драге из Жаркова код Јована Т. Борђевића, 3—3, п. бр. 84.
- Јеврем Јевремовић и

- Живорад Ашковић, имају карту и фотографију од сестре Христине (место непознато) — код Василија Угриновића, 3. пољска батерија, п. бр. 414.
- Димитрије Микић, поручник има карту од сестре Дане из Крагујевца — код поручника Гаврила С. Томашевића, п. бр. 84.

САОПШТЕЊА

— Тражим свога брата Недељка Младеновића из Сераца и молим сваког ко би ма што о њему знао да ме извести. Риста Старачки бив. комит. војвода из Сераца (срез прешевски, окр. кумановски), реконванцентно одел. п. бр. XX.

— Драгутин Цветковић, болничар у Престолонаследничковој болници, п. бр. 999 тражи свога брата Љубомира Цветковића, ђака, који је, по чувењу, отишао у

Волос и моли сваког ко ма што о њему зна да га извести на горњу адресу.

— Милош Манојловић, мајор да се јави Радосаву С. Антићу, п. бр. 414.

— Тражим свога брата Недељка Младеновића из Сераца и молим сваког ко би ма што о њему знао да ме извести. Риста Старачки бив. комит. војвода из Сераца (срез прешевски, окр. кумановски), реконванцентно одел. п. бр. XX.

— Драгутин Цветковић, болничар у Престолонаследничковој болници, п. бр. 999 тражи свога брата Љубомира Цветковића, ђака, који је, по чувењу, отишао у

дат првој брдској батерији Дринске Дивизије која се је евакуисала преко Ђаковице Пећи и даље до у Валоне, да ме извести нашта љу му бити увек благодаран.

— Са најдубљим болом и неизгладивом тугом за својим сином, јединим братом, девером, стрцем, ујакном и шураком јављам свима сродницима и нашим и његовим пријатељима ту жину вест, да смо изгубили изненада 7. ов. м. нашег доброг

† **Николу Радовића** кафеџију из Београда који је као обвезник дринске пекарске чете на Крфу преминуо у Ахилеону после седмодневног боловања у 39. години живота не дочекавши да се поврати у своју милу отаџбину.

Захвални смо пријатељима: Недељку Николићу нар. посланику, Радоју Ускоковићу професору — секретару мин. просвете, Алекси Милошевићу архивару и Авраму Аврамовићу нареднику, који нам први јавише о смрти једног Никола,

као и свима многобројним пријатељима и друговима Николиним, који својим присуством увеличаше му спровод до вечне куће и друговима, који му на одар венца положише.

— ОЖАЛОШЋЕНИ: брат Михаило Симић резервни пешад. мајор (II батаљ. П. Бр. VIII), синовац Момчило студент права, у поробљеној Србији: мајка Танкосава, сестра Јованка, снаха Василија, синовци: Гвозден, Драгомир и Добра, сестрић Раде, сестричина Ружа, зет Милован.

ПОШТА ЗА СРБИЈУ

— Сотир Цветковић деловођа општ. бошњачке — наредник 4. чете I. батаљ. П. бр. 999. Моли Сотира Лешњака, из Лесковца да извести породице ниже именованих, да су живи и здрави:

из Бошњаке: Љубомир Т. Стефановић,

- Борђе П. Станковић, Петар Т. Стефановић, Милош Цолић, Василко Р. Коцић, Светозар Р. Каџић, Борђе П. Јовић, Тодор П. Стефановић, Владимир П. Костић, Светозар П. Станковић, Љубомир П. Томић, Профир Ј. Стаменковић, Борђе П. Петровић, Драгутин Г. Станковић, Владимир Т. Стојиљковић, Влајко Ц. Павловић, Борђе Ц. Павловић, Костадин Т. Борђевић, Стојан Цолић, Благоје Ј. Станковић, Младен Т. Стефановић, Глигорије Т. Томић, Василко Т. Томић, Драгутин С. Нишкић, Профир Тошић, Антанас В. Стефановић, Благоје Г. Стојановић, Никола Г. Стојановић, Михајло Ј. Миљковић, Драгутин Пејичић.
- из Пертате: Павле М. Илић, Димитрије Павловић, Костадин Павловић, Никола Миленковић, Петар Миленковић,

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

МИНИСТАР ВОЈНИ ВОЈСЦИ

Министар Војни, генерал Господин Божа Терзић, упутио је Српској Војсци за Васкрс ову наредбу:
«Честитајући г.г. официрима, чиновницима, под-официрима, капларима и редовима наше храбре и славно увећане војске ове наступајуће свете и светле празнике Христовог Васкрсења, ја их позивам да у нашој заједничкој жељи, да погледамо ропске ланце браће своје и повратимо слободу миле нам Отаџбини, будемо сложни и једнодушни, идемо и даље стазом старих традиција српске војске: верност краљу и љубав ка Отаџбини и, вршећи наше свете војничке дужности, истрајемо до краја у овој претешкој борби са непријатељем. Наша издржљивост, наше пожртвовање и наша јуначка борба биће крунисане успехом и победом правде над силом, јер је наша ствар за коју се боримо праведна. Из ове племените и свете крви коју је пролио српски народ и српски војник, за-

једно са својом браћом Хрватима и Словенцима у овој борби за остварење наших заједничких народних идеала, ослобођења и уједињења целога српског народа са својом браћом Хрватима и Словенцима, није ће Велика Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца, васкрснуће њена слобода, оживеће негдашња слава и величина српског имена и племена, на срећу и славу, миле нам заједничке Отаџбине и части српског оружја. У тим жељама ја вас поздрављам са
Христос Васкресе!»

БОМБАРДОВАЊЕ БИТОЉА

У току 21. априла текуће године непријатељ је изабацио на варош четири гранате и на периферију дванаест. Жртава није било. Оштећене су две куће у вредности 3000 динара.

У току 22. априла непријатељ је изабацио на варош и на периферију 15 граната. Жртва и штете није било.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Париж. — Из Лисабона јављају да је општим гласањем изабран за председника републике Сидонио Паез.

Њујорк. — Земљотрес је уништио вароши Хемел и Сан-Жачинто у области Аризон и Утах. Све су зграде срушене.

Париж. — Постигнут је споразум између Сила Споразума и Швајцарске, по коме се ова обавезује да Савезницима набави дрва у замену за животне намирнице које су стављене на њено расположење.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Крф. 25. — Јуче је стигао на Крф г. Др. Анте Трумбић, председник Југословенског Одбора.

Вашингтон, 25. — Изјава кајзерова, да је он био противу пројекта о офанзивној на западном фронту, тумачи се у Америци као нови маневар немачки за мир, после неуспешних немачких напада. Америчка влада не жели да говори о овим закулисним радњама немачким.

Цирих, 25. — Говорећи о данашњој ситуацији у Аустро-Угарској, председник владе Сајдлер изјавио је шефовима странака: да ће сви-

ма силама спречити сваку побуну и нареду који би опстанак Монархије довели у питање, а нарочито противу роњења Словена у циљу да сруше Монархију.

Париж, 25. — Лист Румунија објављује да су румунски заробљеници у Италији тражили да образују легију која ће се борити на италијанском фронту. У Италији има 932 официра и 17.000 румунских војника родом из Трансилваније, Баната и Буковине.

Париж, 25. — Генералисим Фоч посетио је пристаништа где се искрцавају америчке трупе.

Берн, 25. — Аустројски парламент одложен је до 4. јуна. Винер Цајтунг објављује ово одлагање тешким стањем у Монархији.

Са нашег фронта

Српски званичан извештај Солун, 25. априла

Ноћас смо ватром одбили и растерали два непријатељска одељена пешадије у области Кравице и у долини Пороја, која су покушала да се приближе нашим линијама.

оборили 4 немачка аероплана и два друга приморали да се спусте. Француски су ескадриле бациле 4500 килограма експлозива на станице Флавиј, Мартел, Мелнеси, Кискар, Ноајон и Верман.

Италиј. коминике

Рим, 25 априла
Одбијене су непријатељске патроле у близини Прецо и Досо Казине. Наше су батерије тукле непријатељске трупе у покрету јужно од Чизмо. Енглески су авијатичари оборили три непријатељска аероплана.

ДОГАЂАЈИ У РУСИЈИ

Петроград, 25. — Разоружање анархиста отпочело је и овде. Разоружање се врши без инцидента. Затворено је више од 10 анархистичких клубова. Откривене су велике количине оружја и животних намирница. По нередима из Москве, ухапшен је петроградски шеф анархиста Блахман.

Петроград, 25. — Комесар за трговину завршио је пројект о национализацији спољне трговине Русије, остављајући слободан промет једино пословима, чија вредност не прелази 500 рубаља.

Петроград, 25. — На линији Москва—Кијево—Веронеж сударила су се два путничка воза. Има 32 погинула и 150 рањених лица.

Петроград, 25. — На једном збору централног извршног одбора Совјета у Москви Троцки је држао говор о новој руској војсци. Ова ће бити организована на двама принципима: Укидање права бирања војних шефова и војна обука за све грађане руске републике. Обавезно служење војске биће 10 месеци.

Петроград, 25. — Немачка је влада решила, да тражи од руске владе дозволу да пошаље у Москву један нарочити немачки одред, пошто ситуација у руској престоници не даје довољно гаранција за безбедност немачког посланика грофа Мирбаха.

Петроград, 25. — Са знаје се, да је турска делегација позвала кавкаску републику да пошаље делегате у Трапезунт ради преговора о миру.

Петроград, 25. — Комесар за спољне послове Чичерин наредио је свима Совјетима да се уздрже од сваке непријатељске пропаганде према политичком режиму централних сила.

па који данас износи 1,755 000 војника и одбио је да говори у којој ће сразмери бити повећани садашњи ефективи.

Декретом председника Сједињених Држава позвано је под заставу за месец мај 300 000 регрута.

Министар морине г. Даниелс изјавио је у једном говору у Филаделфији: да ће се, ако способни војници од 21 до 31 године не буду довољни, почети мобилисати људи до 50 година. «Ми се не ћемо зауставити — рекао је он — док не обезбедимо победу».

НАПОРИ АМЕРИКЕ

Повећање војске

Њујорк, 25. априла
Војна комисија Конгреса тражила је од министра војног г. Бекера објашњење о новом кредиту од 15 милијарди долара. Г. Бекер је одговорио да он намења повећати ефективну тру-

БОРБЕ НА ЗАПАДУ

Коментари и појединости

Лондон, — Дописник Дејли Мела на француском фронту телеграфисао: «Од великог је значаја промена немачке тактике. Немци су за све време нападали у густим масама. Сада пак они врше нападе у малим групама од којих је свака наоружана са једним или два митраљеца. На овај начин су се они борили код Живеншиа, Бајела, Нев-Еглиз и на Лиси. Ову нову тактику изабрао је генерал Лудендорф чију смо писмену наредбу о томе ухватили. Ова наредба, упућена командантима армијских корпуса, гласи: «Идеја о задобијању победе вршећи нападе у густим колонама мора бити напуштена, јер изазива велике неуспешне губитке. Крајње резултате треба задобити дејством оруђа а не бројем људи. Ово је признање врло значајно. Лудендорф попуњава ову наредбу многобројним саветима о искоришћавању митраљеза».

Лондон, 25. — Војни дописник енглеске телеграфије без жица јавља да је положај Немца на борбеном фронту Лисе постао врло незгодан, јер је терен који они држе изложен јаком бомбардовању енглеске артиљерије. Уз то је терен врло низак и страда од кише која се слива са околних брда. Саобраћај је мање више укочен, цркавање коња је велико, а појачавање линије је скочано са великим тешкоћама. Немци не држе ту линију својевјечно. Одбранбени савезнички положаји приморavaju их да ту остану. Могуће је предвидети нов непријатељски покушај да потисну савезнике мало даље према мору. Али скорашњи догађаји доказали су да су они спремни да се одуриду свакој евентуалности.

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Са солун. фронта
Француски коминике
Солун, 25. априла

Јака артиљеријска борба на више тачака фронта. Савезнички аероплани бомбардовали су непријатељске положаје северно-источно од Битоља, између Вардара и Дојрана и у области Сереза. Грчки су авијатичари оборили непријатељски аероплан.

Енглески коминике
Лондон, 25. априла

Наше су трупе извршиле успешан препад у близини . . . заробиле војника и заплениле три митраљеза. Одбијен је немачки препад

у близини Ноајела. На осталом фронту ништа важно.

Франц коминике
Париж, 25. априла

Узајамна артиљеријска борба северно и јужно од Авре. Одбијен је немачки препад западно од Ангара. Француски су одреди извршили успешан препад у истој области и заробили војника. На осталом фронту ништа важно.

Доцније. — Узајамна артиљеријска борба на фронту Ај—Вилер Бретоне. Одбијен је немачки препад јужно од Харманвилеркопфа.

Авијатика. — Француски су авијатичари

ла. Располагајући изванредно вештом методом анкете, користећи све податке и упоређујући их, вршећи истраживања свуда где је то било могуће и лично, не плашећи се никакве опасности и често излажући и свој живот, Др. Рајс је створио дело из кога се јасно види начин на који су наши противници поступали према стаповишћу у освојеним територијама наше домовине, каква су све зверства и варварства починили у нашој земљи, и како им је очеван циљ био уништење нашег племена. Вешт и опасан у дискусији, вагрни противник наших противника, он је у резимеу своје велике анкете, пружио европском јавном мњењу један солидно документован и енергично продуциран доказ о неважностима и нечовечном методу наших заједничких непријатеља према Србији и српском народу.

Дело ће се појавити на француском и на енглеском језику. Ми овде доносимо изводе из појединих глава и партија дела г. Др. Рајса, у колико то дозвољава простор и материјал, уверени да ће наши читаоци наћи много интересантних ствари у њима. Европска публика је добила у овом резимеу једне мајсторски изведене анкете једно дело које ће много допринети расчишћавању њених још погрешних појмова и које ће снажно помоћи нашу праведну ствар. Наша публика видеће у њему потврду својих идеја о нашим противницима и још *дана великог српства* и огромне услуге нашем народу нашег освеселеног пријатеља и сарадника на нашој светој ствари, Др. Рајса.

Убиства и покоља

Из свих саслушања и изјава сведока, као и из свих података, јасно је да се Бугари нису устезали од усташа наших грађана; њихова луда мржња према свему што је српско гонила их је на печувена дела варварства.

У малом делу ослободене српске територије анкета је показала релативно мали број убиства, које Бугари увек неће да прикажу као извршења смртних пресуда. Један је пример типичан: Ва н к о

Глигоровић, берберин, из Битоља, обешен је за шпионажу. Објективна анкета утврдила је да је зблиа, као родољуб, слао извештаје Савезницима. Али ако је требало да буде осуђен, нашто је Немцима и Бугарима било потребно да присуствују у великом броју (нарочито официри) вештању, нашто нагертати жену и децу Ванкову да гледају смртне муке његове, зашто је Бојацијевић ударио кампијом ћерицу Ванкову када је клекала преда њ молећи за милост, за живот свога оца, зашто су се пред таквим сценама официри, тевтонски и монголеки, смејали слатко? Пресуда се може примити, али начин извршења (аутиентично документован) приказује сво варварство наших непријатеља.

Ако је сем Ванка било убијено (а неосуђено) још релативно мало лица, то ништа не значи, нити се из тога могу изводити повољни закључци за Бугаре. Они су се уздржали од великих покоља из простог разлога: њихове претензије на Маџедонију, сва њихова уверавања пре рата да у тој земљи живе њихова браћа, сва пропаганда добила би смртан удар великим бројем убиства. У свим ослободеним крајевима били су довољно обазриви и паметни да се не одају слепо нагону мржње и освете. Али зато нису то били у другим крајевима несретне Маџедоније, као што је утврдила анкета. Кад се и из саслушања заробљеника види јасно да су вршена убиства у масама, заробљеници који су из појмљивих разлога уздржљиви, и кад се из осталих докумената и података види јасно исти факт, онда излази да су варварски нагои и воља за уништењем племена српског у осталим територијама несретне Србије одне превагу над најелементарнијом мудрошћу, и над најосновнијим осећањима човечности. «Мала Србија», Пореч, наша база Српства у Маџедонији, приказује 2000 убијених, од којих огромна већина жена и деца. Очевицима је требало убити српски дух у тој чисто српској области. Анкета је показала да су Бугари употребили све мере, да нису ни од чега презали, да униште српски живаљ у том крају. Поред овог

Цветан Павловић, Алекса Т. Здравковић, из Тогаццеви: Јања Стојиљковић, Прокоп Ј. Анђелковић, Јосиф П. Анђелковић, из Цекавице: Светозар Б. Станковић, Чедомир Стефановић, Милан Илић, Ју б о м и р Станковић, Костадин Ристић, Никола Митровић, Петар Спасић, Милан Миљковић, из М. Војиловице: Тодор Ц. Цаквић, Трајко М. Денчић, Станоје Смиљковић, Михаило Јовановић, из Врањевице: Јосиф Ст. Благојевић, Трајко Борфа Матића, Марко М. Рајмовић, из Лугаре: Јован Младеновић, Профир Илић, Сотир Златановић, Душан Младеновић, Милан П. Денић, Мирко Денчић, из Шилова: оп. лебанске Таса Николић, из Лабане: Будимир Ст. Жикић, Ставра Станковић, Благоје Јов. Јањић, Милан Митра Стојиљковић, Милан Сто-

јан Митровић, Драгутин, Јован Илић, из Криваче: Светозар Д. Стефановић. 78. Булевар Краља Ђорђа МАЛИ ЛУВР Приспели су енглески и француски штофови од чисте вуне за одело: за људе и децу. Готово одело за децу. Разноврсни галантеријски и парфимеријски артикли. Радња израђује дивљино и војно одело. Цене умерене. Продаја антро и на парче. 9—10 Д-р АЛЕКСАНДРИДЕС Специјалиста за интерне болест Директор Болнице за заразне болести Прима свакога дана од 11 и по до 12 и по и од 5 до 6 часа у француској апотеци, улица Франк број 35, а од 3 до 4 код куће, у улици Престолонасл. Ђорђа бр. 35. НЗ. Инјекција салварзана и галила против сифилиса. 10—15

НОВА КЊИГА: Тајна Превратна Организација, целокупан извештај са познатог претреса у Војном Суду за Официре, заједно са пресудама. Књига има 640 страна. Цена јој је 5 драхми. Поручбине треба упућивати: Николи Л. Бркићу, новинару, — Солун, Краља Петра улица бр. 70 (у згради уредништва «Велике Србије»). Књига се може добити и у књижари М. Ристивојевића, код Беле Куле, у Солуну.

СРПСКА КЊИЖАРА М. РИСТИВОЈЕВИЋА

Код Беле Куле Препоручује поред осталих књига: Роман «Хању» др. З. «Српску Дрму» др. 4. «Енглескињу у српској војсци» др. 3-50. Доживљаји Наредника Миладина са додатком слика из српског повлачења кроз Албанију др. 3. «Југославију» др. 2-50. «Изгнанник светле жртве» др. 2. «На Капији Будућности» превод од Анатона Франса др. 1-50. «На Рекама Маџедонским» др. 1-50. «На По-

молу» др. 1-50. «Под Туђим Крвом» др. 1-50. Велики календар «Домовина» др. 1. Календар депни др. 0-40. Учитељ енглеског језика од Б. Петровића у меком појезу др. 3-50 у хартом др. 5. Учитељ француског језика од Алкалаја др. 4 — од Плева др. 2-50. Свеске «Мале Библиотеке» комад 0-40 др. Венеричне болести др. 2. Нови Завјет у фини појезу др. 1-50. Тајна Организација др. 5. Дописне беле карте по најнижој цени.

НОВО:

Мали црни речник који садржи 46 страна најпотребнијих разговора Српско-Француских, Талијанских и Енглеских писано српски др. 1-20. Роман «Наше Срце» са сликама др. 4. Речнике од Стевовића српско-француске и француско-српске комад 6-50 драхми. Књижара моли поштоване муштерије са фронта да поручбине врше преко курира пошто јој немогуће слати робу преко поште.

ШТАМПАРИЈА «ВЕЛИКА СРБИЈА»

Штампарија «Велике Србије» снабдевана је свим потребним материјалом и машинеријом за израду свих штампарских послова, као: књига, формулара, плаката, огласа и т. д. и то осим српског и на свима Савезничким језицима.

Послови се примају у штампарији «Велике Србије», ул. краља Петра бр. 70 (прва трамвајска станица од Камаре, идући ка жељ. станици). Израда брза, тачна и солидна. Цене врло умерене.

УРЕДНИШТВО «ВЕЛИКЕ СРБИЈЕ» ПРИМА ОГЛАСЕ ПО НАЈУМЕРЕНИЈОЈ ЦЕНИ.

СРПСКИ МАГАЦИН ДУШАНА СТОЈАНОВИЋА

Навахија Лимбо ул. бр. 36 пошавши од хотел Париза ка Покривеној Чаршији прва улица десно у непосредној близини Бурмали цамије Има на стоваришту разне сорте гарантирано чисто природног вина у бурлицама и флашама, које нарочито препоручује српским менаџима. Магацин је обилно снабдевен коваком, ликовима, ракијом и осталом робом. Продаја на велико и на мало. Цене умерене. 25—30

Нова американска зубна клиника

Д-р ПАРАСКЕВУЛОСА ул. Егнатија бр. 367 на углу «Камаре» Једини атаље нове американске зубне клинике, где се могу излечити болесни зуби и начинити вештачке американски десни са зубима. За господу: српске официре и војнике ајатан попуст у ценама. 2—12

Узели смо под закуп хотел са ресторацијом, кафаном и баштом

„ХОТЕЛ МИНЕРВА“ преко пута српског консулата ул. Краља Ђорђа бр. 28 која је почела да прима посетиоце од другог дана Ускрса. Пред хотелом је изванредна лепа башта.

Преко целога дана може се добити чувено пиво «Бауштва» у флашама и сва ладна јела. Послуга брза и тачна. Моде за посету Максим Милошевић и Компа. 3-6

СИФИЛИС и све венеричне болести лечи са потпуним успехом директор болнице венеричних болести у Солуну

Д-р ХРИСТ. ХРИСТОДУЛУ прима у својој клиници: од 3 до 6 и по час. по подне ул. Егнатија бр. 314, улаз из ул. Методио 15. 20-30 Штампарија «Велика Србија»